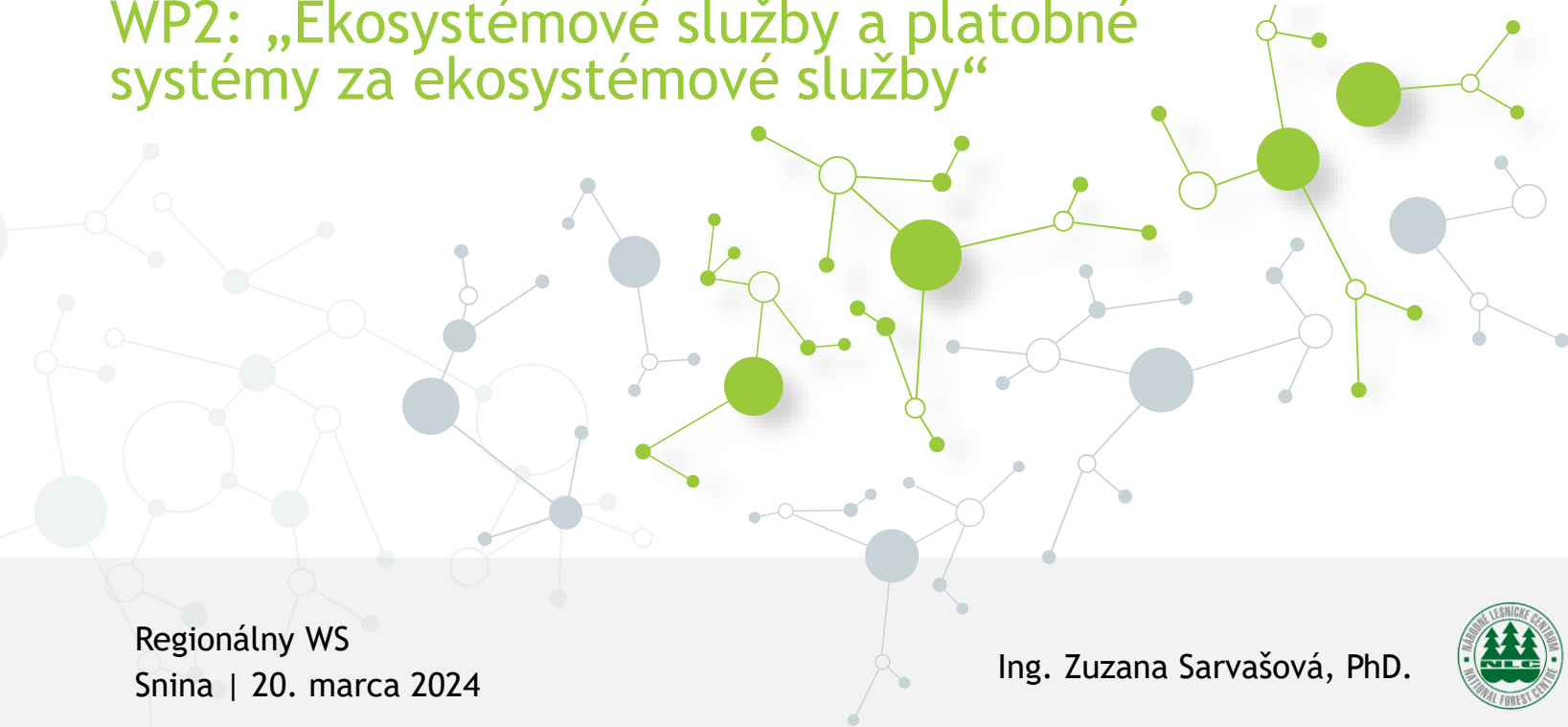
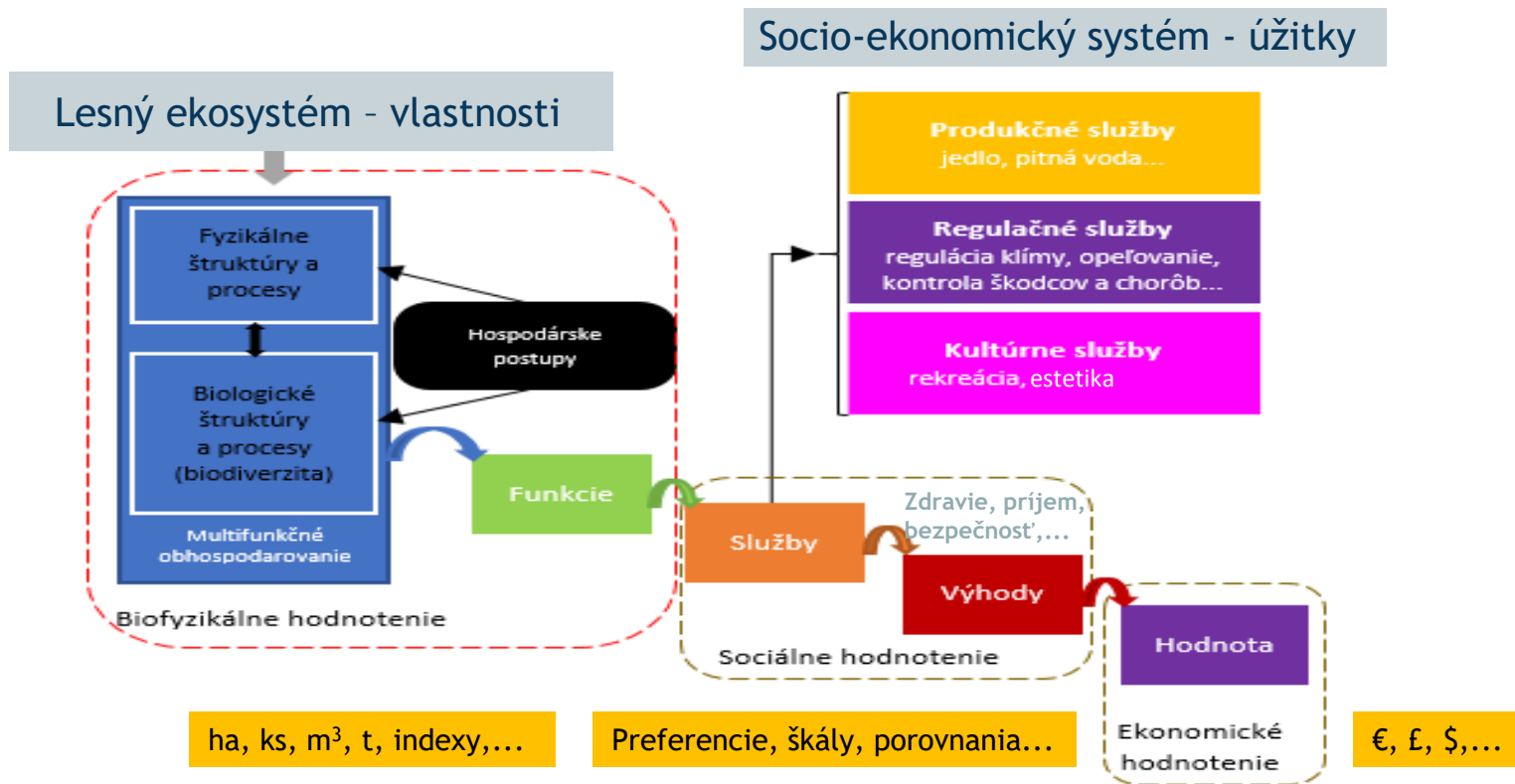


Zdravé lesné regióny

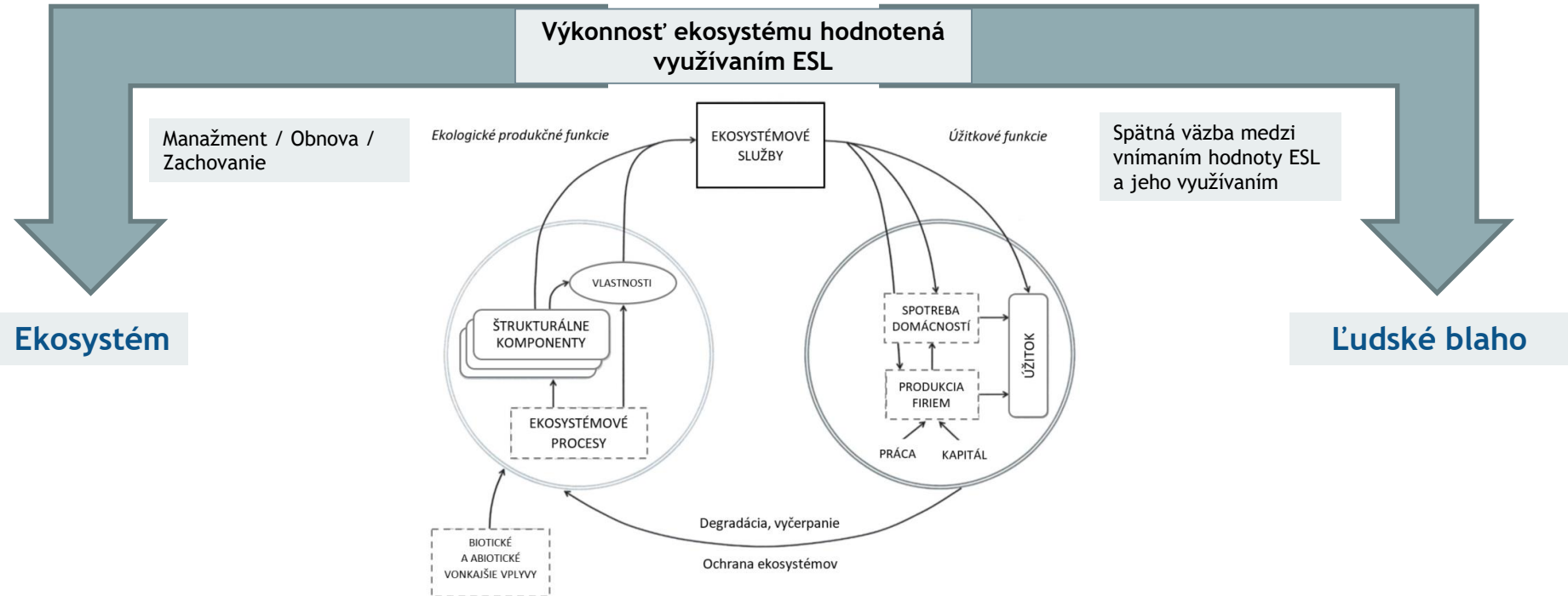
WP2: „Ekosystémové služby a platobné systémy za ekosystémové služby“



LES, FUNKCIE A ESL



INŠTITUCIONÁLNE A INDIVIDUÁLNE HODNOTENIE



určenie používania ekosystémovej služby

KLASIFIKÁCIE ES

- Costanza et al., 1997
- MEA, 2005
- TEEB, 2010
- CICES, 2018
- Katalóg ES SK, 2021
- Hodnotenie ES SK, 2021

ES	ESL ktorými sa zaoberá lesnícky výskum
Produkčné/ zásobovacie	Produkcia dreva
	Biomasa na energetické účely
	Produkcia zveriny a diviny
	Huby
	Lesné plody
	Pitná voda
Podporné	Biodiverzita
	Statická stabilita
Regulačné	Viazanie uhlíka - globálna klíma
	Regulácia tokov vody v lese
	Kontrola znečistenia (prach, hluk, zápach, skládky odpadu, vizuálny smog)
	Regulácia miestnej klímy
	Regulácia prírodných procesov a extrémnych udalostí (zosuvy)
	Ochrana pôdy/ochrana pred prírodnými rizikami
	Regulácia invázných druhov a patogénov
Kultúrne	Poľovníctvo
	Rekreácia
	Estetika
	Zamestnanosť a zdroj kapitálu

TRVALO UDRŽATEĽNÉ HOSPODÁRENIE V LESOCH

• Hospodárska udržateľnosť

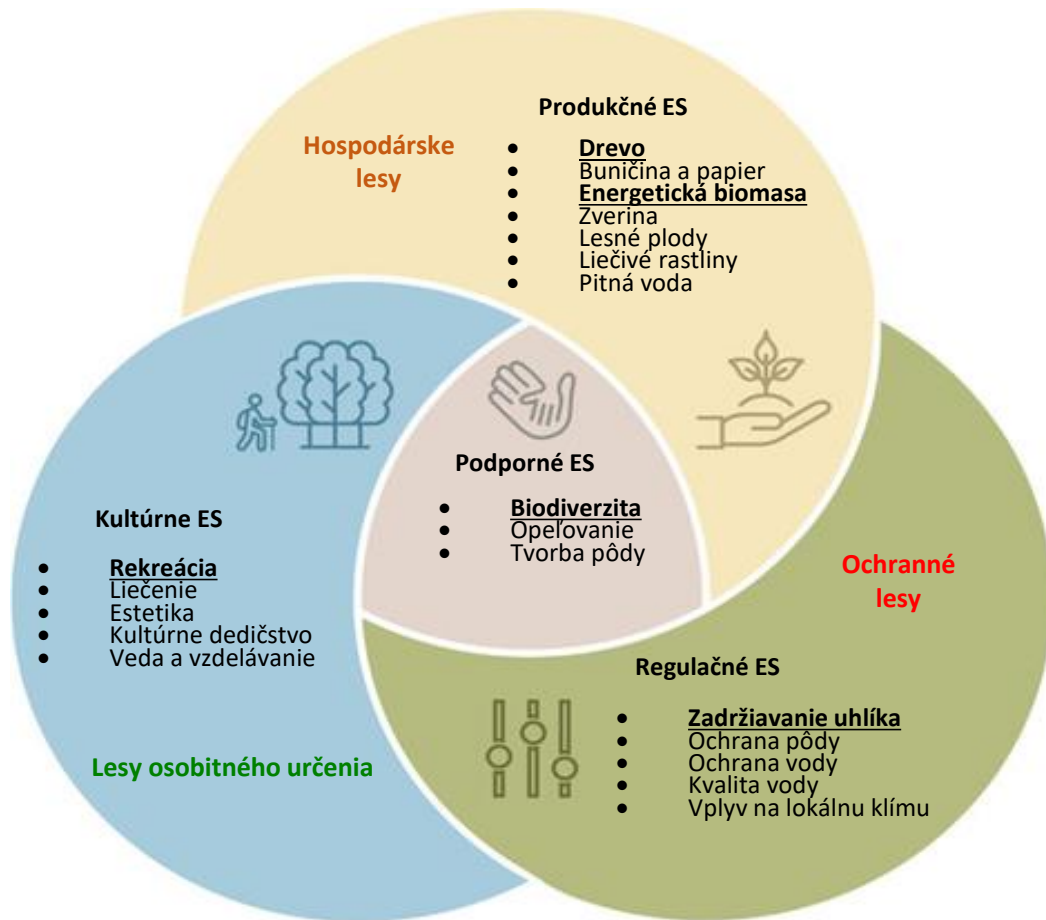
Les sa využíva zodpovedne a ekonomicky efektívne, mal by vytvárať konkurencieschopnosť, a zvyšovať hodnotu pre nasledujúce generácie.

• Environmentálna udržateľnosť

Les trvalo garantuje ochranu a dostupnosť obnoviteľných zdrojov, chráni biodiverzitu, a pomáha bojovať proti globálnemu otepľovaniu.

• Sociálna udržateľnosť

Les umožňuje ľuďom žiť a pracovať na vidieku, stáva sa dôležitým miestom na rekreáciu a je súčasťou tradícií a kultúrneho dedičstva.



ES PODĽA REGIÓNOV

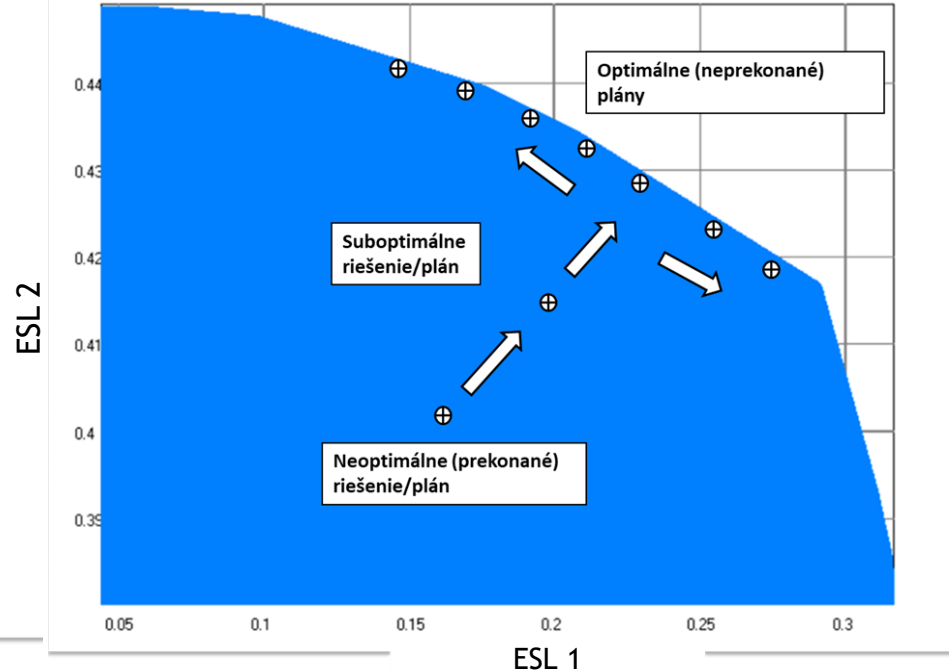
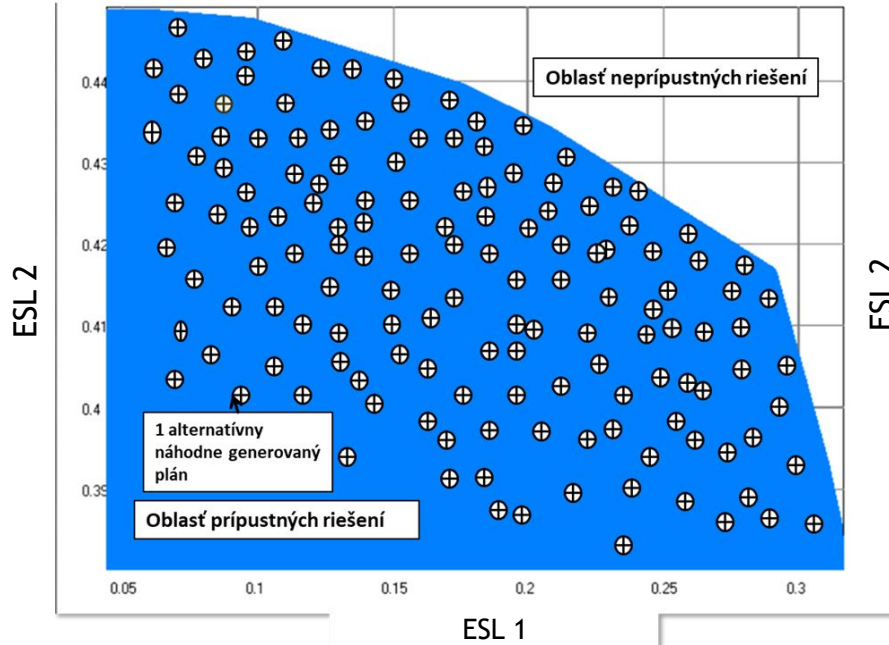
	Produkcia dreva a produkcia biomasy na energetické účely	Ochrana pred prírodnými rizikami	Zabezpečenie biodiverzity	Rekreácia a turizmus	Sekvestrácia uhlíka
AT	✓	(✓)	✓	✓	✓
SI	✓		✓	✓	✓
SK	✓		✓		(✓)



METODIKA HODNOTENIA ES

- Tvorba databázy relevantných údajov pre pilotnú oblasť:
 - AT: GIS z údajov diaľkového prieskumu Zeme, laserového skenovania, mapy druhov, Sentinel data...
 - SI: Z údajov o prevádzke lesného hospodárstva
 - SK: údaje z ISLH a dotknutých rezortov, doplnkové údaje z projektu FESWEB...

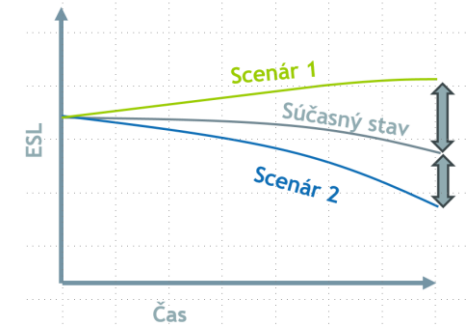
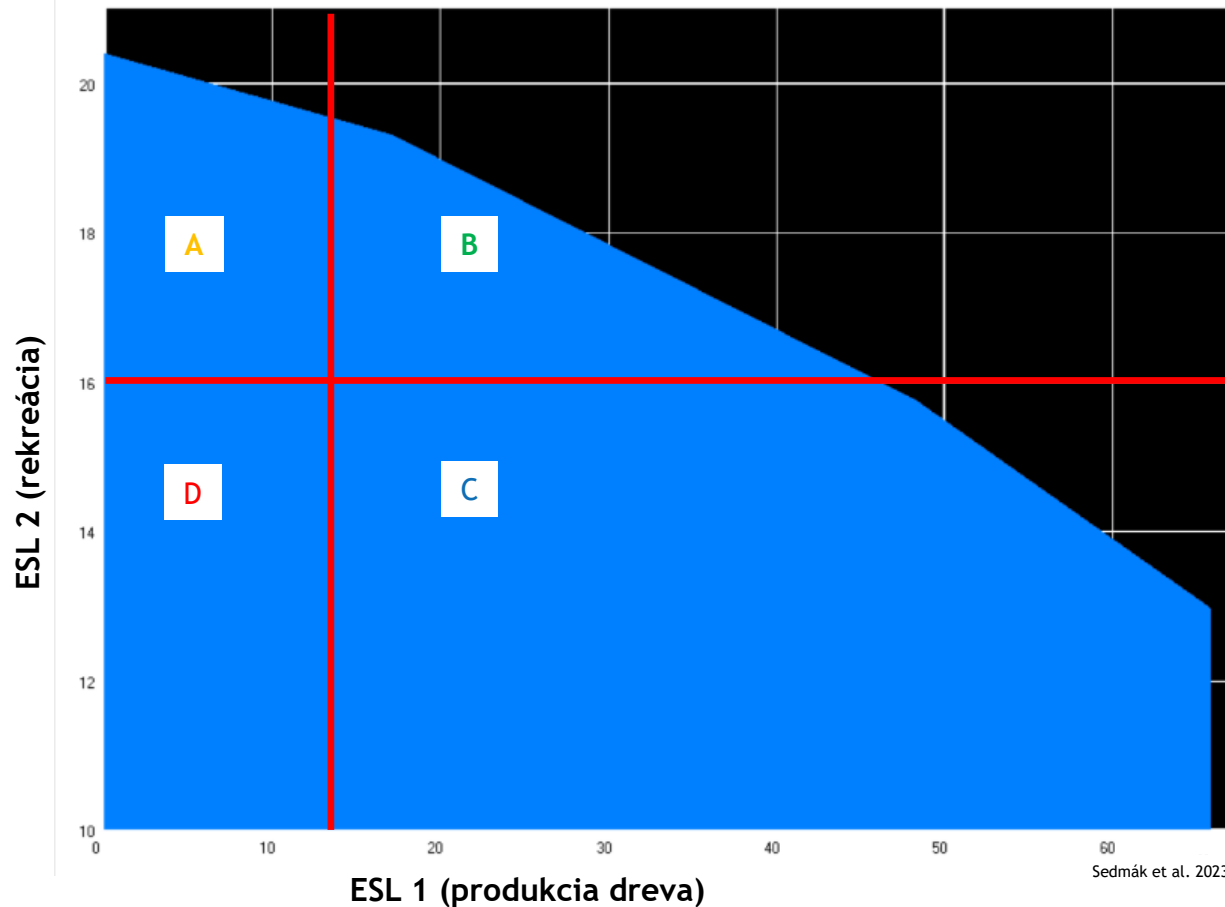
HODNOTENIE ESL



Sedmák et al. 2023

1. Identifikovať aktuálny manažment (plnenie ESL podľa PSL)
2. Overiť, či PSL spĺňa požiadavky na prioritné ESL
3. Definovať, aké riešenie v rámci možností územia je možné pre splnenie priorit SH - scenáre hospodárenia
4. Zistiť, či je potrebné kompenzovať zmenu hospodárenia a ak áno - nastaviť PES

PLNENIE ESL A POTREBA PES



A Riešenia nutné kompenzovať pre ESL1

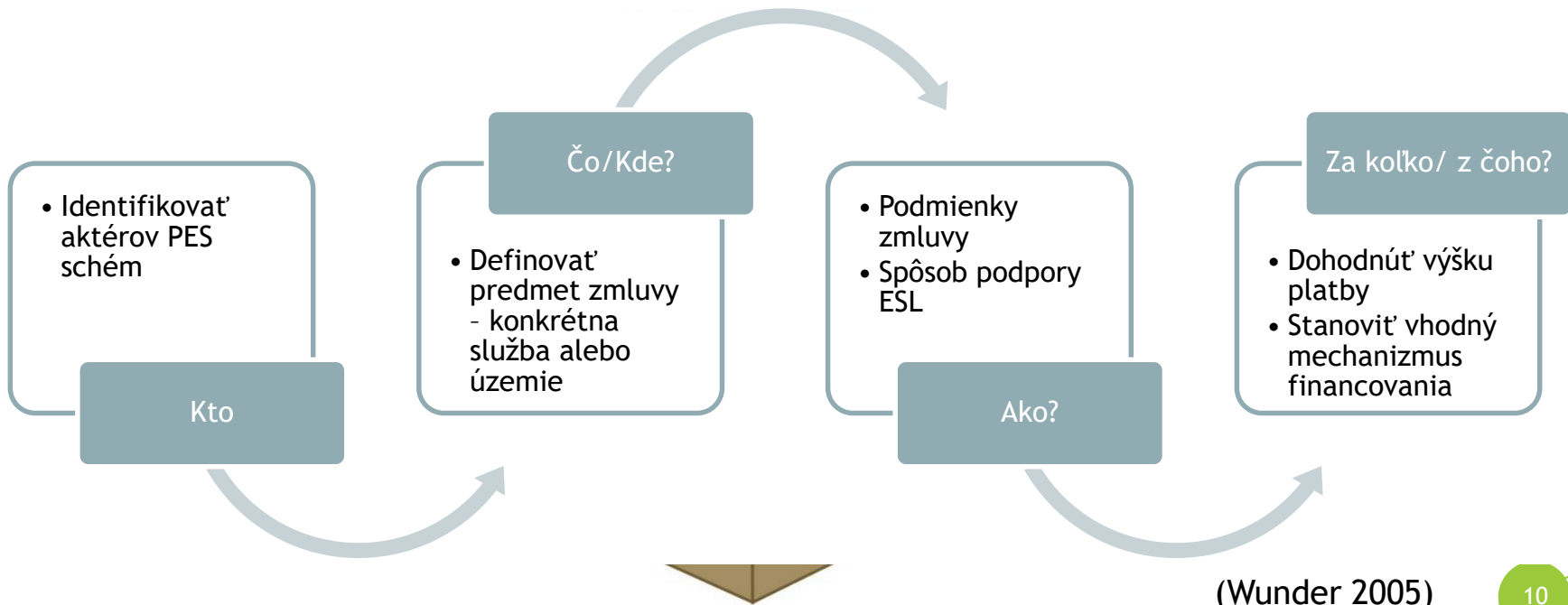
B Riešenia bez potreby kompenzácie

C Riešenia akceptovateľné z pohľadu ESL1, ale neakceptovateľné z pohľadu ESL2

D Neracionálne riešenia

PLATBA ZA ES - PES

Dobrovoľná transakcia medzi kupujúcim a predávajúcim, ktorej predmetom je jasne definovaná služba alebo územie, pričom predávajúci sa zaviaže, že podnikne také opatrenia, aby zvýšil plnenie predmetnej služby



MECHANIZMY PES

- **Verejné** financovanie dobrovoľného záväzku
 - Verejné financovanie povinnosti
- ➔ zvýšené náklady / stratu zaplatí z rozpočtu štát
- Sprostredkované **súkromné** financovanie
 - Súkromné financovanie bez sprostredkovateľa
- ➔ zvýšené náklady / stratu zaplatí profitujúci = športové kluby, združenia CR
- **Zmiešané** financovanie
- ➔ zvýšené náklady / stratu zaplatí každý obyvateľ v špeciálnom poplatku

AKTÉRI V PES

Sú zodpovední za propagáciu vhodných opatrení, environmentálnych štandardov a rozvoj stratégií a plánov spojených s otázkou kvality a kvantity vody. Môžu mať dôležitú úlohu pri stanovení základných parametrov kvality vody a stanoviť ciele PES schémy.



REGULÁTORI

Národné agentúry životného prostredia/lesníctva/rybolovu/vodných zdrojov, nadnárodné, národné a lokálne riadiace orgány, miestne samosprávy/obce.

Vlastníci pôdy, ktorá plní vodohospodársku a vodoochrannú funkciu, títo môžu prijať opatrenia, ktoré ovplyvňujú riziko znečistenia vody.



PREDÁVAJÚCI

Vlastníci pôdy a obhospodarovatelia ako sú poľnohospodári, súkromné lesné a poľnohospodárske podniky, správcovia pozemkov vo vlastníctve štátu mimovládne organizácie.

SPROSTREDKOVATELIA

Manažéri PES schém, ktorí implementujú mechanizmy s cieľom zvýšiť fondy od užívateľov, vyjednávajú výšku platby a vyplácajú platby predávajúcim. Musia mať dobré lokálne znalosti a byť dôveryhodní pre lokálnych aktérov.



Neziskové organizácie, environmentálne organizácie, verejné inštitúcie, obce, regionálne authority/štátna správa, obchodné združenia

Špecializované firmy/konzultanti, univerzity, vedecké inštitúcie a obchodné združenia.

UŽÍVATELIA A KUPUJÚCI

Sú užívatelia ekosystémových služieb spojených s vodou a v prípade ovplyvnení problémom s vodou a v prípade narušenia jej kvality alebo kvantity ich to zasiahne. Výsledný užívateľ nemusí byť zároveň aj kupujúci.

Verejnosť/spotrebiteľia vody, verejné inštitúcie, miestne authority/samospráva, vodohospodárske podniky, priemysel, mimovládne organizácie, charity

„DIZAJNÉRI“

Poskytujú technicko-vedecké informácie potrebné pre návrh schémy a monitorovacie aktivity.



KTORÉ ESL MAJÚ PRIORITY V ZLR POLONINY?

- Diskusia a otázky k jednotlivým ESL
- Hodnotenie ESL podľa 3 dimenzií udržateľnosti - práca v skupinách

Prostredie

Prostredie	Profesionálne	Dobrovoľne	Súkromne
Lesníci a nadväzujúci priemysel a služby			
Turizmus, rekreácia a cestovný ruch			
Samospráva a územné plánovanie			
Vzdelávanie			
Administratíva a štátna správa			
Ochrana prírody			
Poľovníctvo			
Iné uvedte			

Hodnotiaci matrix

Ekosystémová služba	Sociálny aspekt	Ekologický aspekt	Ekonomický aspekt
Produkcia dreva a biomasy na energetické účely	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)
Ukladanie uhlíka	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)
Biodiverzita	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)
Rekreácia a turizmus	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)
Ochrana pred prírodnými hrozbami	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)
Ďalšia ES	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)	<input type="checkbox"/> nízka (1) <input type="checkbox"/> stredná (2) <input type="checkbox"/> vysoká (3)



Zdravé lesné regióny
Rakúsko, Chorvátsko, Česko,
Nemecko, Slovensko,
Slovinsko



WP2

Zuzana Sarvašová

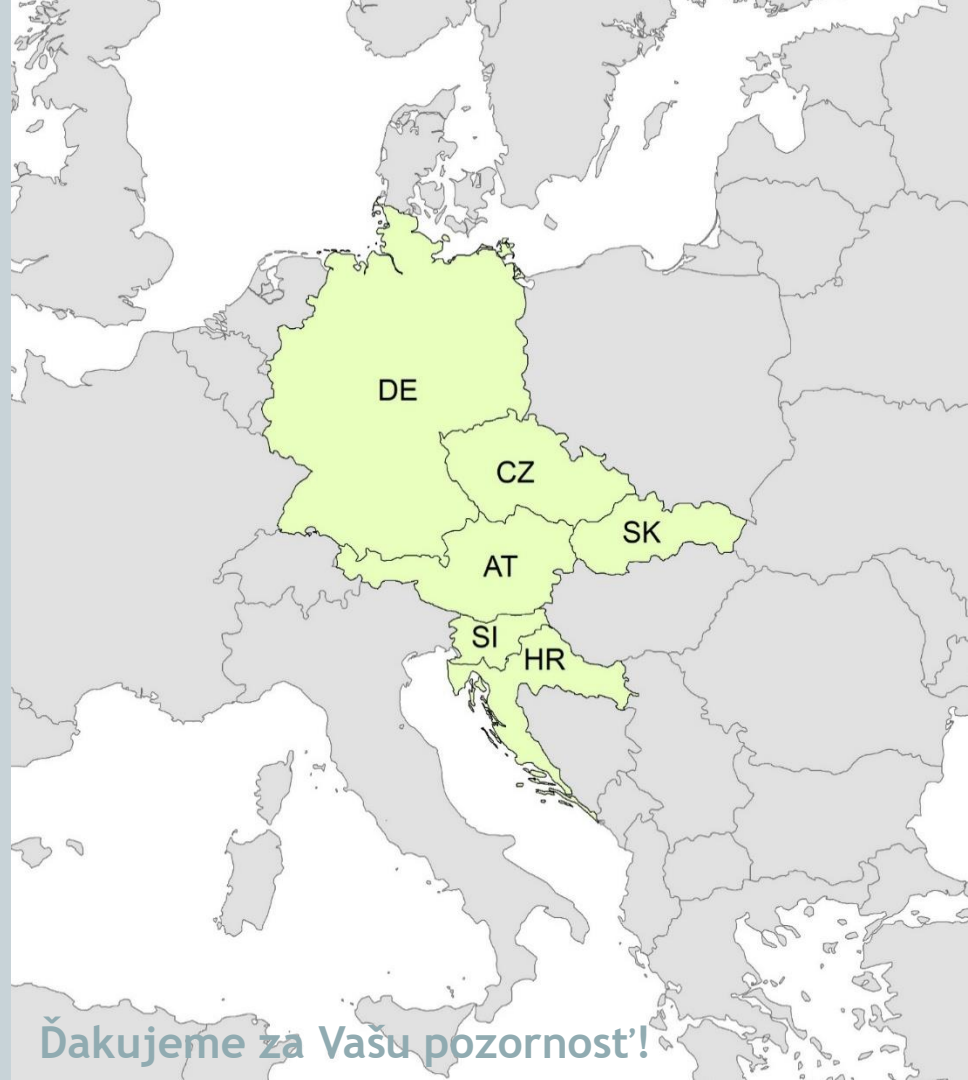
zuzana.sarvasova@nlcsk.org



<https://www.interreg-central.eu/projects/healthyforestregions/>



+421 45 53 14 124



ČO JE PODĽA VÁS NAJDÔLEŽITEJŠIE PRE ZLR POLONINY Z POHLĀDU TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA?

- **Hospodárska udržateľnosť**

Les sa využíva zodpovedne a ekonomicky efektívne, mal by vytvárať konkurencieschopnosť, a zvyšovať hodnotu pre nasledujúce generácie.

- **Environmentálna udržateľnosť**

Les trvalo garantuje ochranu a dostupnosť obnoviteľných zdrojov, chráni biodiverzitu, a pomáha bojovať proti globálnemu otepľovaniu.

- **Sociálna udržateľnosť**

Les umožňuje ľuďom žiť a pracovať na vidieku, stáva sa dôležitým miestom na rekreáciu a je súčasťou tradícií a kultúrneho dedičstva.